

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

13723

ประมวลสาระชุดวิชา

หน่วยที่ 1-7

การจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน

Information Organization and Retrieval

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

ประมวลสาระชุดวิชา
การจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน
Information Organization and Retrieval

13723

หน่วยที่ 1-7

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

คณะกรรมการปรับปรุงชุดวิชาการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธิพิทักษ์ผล

รองศาสตราจารย์มาลี ลำสกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.อัษฎาพร ทรัพย์สมบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา

รองศาสตราจารย์วารภรณ์ อุปลาดม

อาจารย์ ดร.อนันดา สัตยรัฐดิษฐ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาพร เย็นบำรุง

นางสาวนวรรตน์ เขียวแก้ว

ประธานกรรมการ

กรรมการและบรรณาธิการ

กรรมการด้านเนื้อหา

กรรมการด้านเนื้อหา

กรรมการด้านออกแบบระบบการสอน

กรรมการด้านออกแบบระบบการสอน

กรรมการและเลขานุการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ร่วมปรับปรุง

รองศาสตราจารย์ลำรวาย กมลายุตต์

รองศาสตราจารย์สุภาพร ภัทรนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา ใจกว้าง

อาจารย์ ดร.นงเยาว์ ศรีพรมสุข

อาจารย์นฤมล ปราชญ์โยธิน

อาจารย์นันทพร ธนะกุลบริภัณฑ์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(3)
รายละเอียดชุดวิชา	(8)
วิธีการศึกษา	(10)
หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน	1-1
ตอนที่ 1.1 ความหมาย ขอบเขต และพัฒนาการของการจัดโครงสร้างสารสนเทศ และการค้นคืน.....	1-4
เรื่องที่ 1.1.1 ความหมายและขอบเขตของการจัดโครงสร้างสารสนเทศ และการค้นคืน.....	1-6
เรื่องที่ 1.1.2 พัฒนาการของการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน	1-16
เรื่องที่ 1.1.3 การจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืนในสภาพแวดล้อม ต่าง ๆ	1-23
ตอนที่ 1.2 แนวคิดพื้นฐานในการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน.....	1-27
เรื่องที่ 1.2.1 องค์ประกอบของการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน.....	1-29
เรื่องที่ 1.2.2 ตัวแบบพื้นฐานในการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน....	1-33
เรื่องที่ 1.2.3 ระบบค้นคืนสารสนเทศ	1-37
บรรณานุกรม	1-42
หน่วยที่ 2 การจัดหมวดหมู่สารสนเทศ.....	2-1
ตอนที่ 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่สารสนเทศ.....	2-4
เรื่องที่ 2.1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดหมวดหมู่สารสนเทศ	2-6
เรื่องที่ 2.1.2 หลักเกณฑ์การจัดหมวดหมู่สารสนเทศ.....	2-10
ตอนที่ 2.2 ระบบการจัดหมวดหมู่สารสนเทศ.....	2-13
เรื่องที่ 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดหมวดหมู่สารสนเทศ.....	2-14
เรื่องที่ 2.2.2 ระบบการจัดหมวดหมู่สารสนเทศที่สำคัญ.....	2-20
บรรณานุกรม	2-39

หน่วยที่ 3 การสร้างดรรรชนี.....	3-1
ตอนที่ 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องดรรรชนี	3-4
เรื่องที่ 3.1.1 ความหมาย ขอบเขต และองค์ประกอบของดรรรชนี.....	3-6
เรื่องที่ 3.1.2 วัตถุประสงค์ บทบาท และความสำคัญของดรรรชนี	3-8
ตอนที่ 3.2 ประเภทของดรรรชนีและผู้สร้างดรรรชนี	3-11
เรื่องที่ 3.2.1 ประเภทของดรรรชนี.....	3-13
เรื่องที่ 3.2.2 ผู้สร้างดรรรชนี.....	3-21
ตอนที่ 3.3 การสร้างดรรรชนีโดยมนุษย์และโดยอาศัยคอมพิวเตอร์	3-24
เรื่องที่ 3.3.1 การสร้างดรรรชนีโดยมนุษย์	3-26
เรื่องที่ 3.3.2 การสร้างดรรรชนีโดยอาศัยคอมพิวเตอร์	3-35
ตอนที่ 3.4 การควบคุมคุณภาพและการประเมินดรรรชนี.....	3-42
เรื่องที่ 3.4.1 การควบคุมคุณภาพของดรรรชนี	3-44
เรื่องที่ 3.4.2 การประเมินดรรรชนี	3-48
บรรณานุกรม	3-52
หน่วยที่ 4 การควบคุมคำศัพท์	4-1
ตอนที่ 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมคำศัพท์	4-5
เรื่องที่ 4.1.1 ความหมาย วัตถุประสงค์ และลักษณะของการควบคุมคำศัพท์ และองค์ประกอบของศัพท์ควบคุม	4-7
เรื่องที่ 4.1.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการควบคุมคำศัพท์ และประเภทของศัพท์ควบคุม	4-11
ตอนที่ 4.2 รูปแบบและโครงสร้างของศัพท์ควบคุม.....	4-15
เรื่องที่ 4.2.1 รูปแบบและโครงสร้างศัพท์ควบคุมประเภทหัวเรื่อง	4-17
เรื่องที่ 4.2.2 รูปแบบและโครงสร้างศัพท์ควบคุมประเภทชื่อย่อ.....	4-21
เรื่องที่ 4.2.3 รูปแบบและโครงสร้างศัพท์ควบคุมประเภทแท็กโซโนมี.....	4-25
เรื่องที่ 4.2.4 รูปแบบและโครงสร้างเปรียบเทียบระหว่างศัพท์ควบคุม ประเภทต่าง ๆ	4-29

ตอนที่ 4.3 การพัฒนาชิฮอร์ส.....	4-31
เรื่องที่ 4.3.1 กระบวนการพัฒนาชิฮอร์ส.....	4-33
เรื่องที่ 4.3.2 บทบาทของคอมพิวเตอร์ในการจัดการชิฮอร์ส.....	4-46
ตอนที่ 4.4 การควบคุมคุณภาพและการประเมินชิฮอร์ส.....	4-49
เรื่องที่ 4.4.1 การควบคุมคุณภาพชิฮอร์ส.....	4-51
เรื่องที่ 4.4.2 การประเมินชิฮอร์ส.....	4-53
บรรณานุกรม.....	4-55
หน่วยที่ 5 สารสังเขป.....	5-1
ตอนที่ 5.1 แนวคิดเกี่ยวกับสารสังเขป.....	5-4
เรื่องที่ 5.1.1 ที่มาและความหมายของสารสังเขป.....	5-5
เรื่องที่ 5.1.2 ประโยชน์และลักษณะของสารสังเขป.....	5-10
ตอนที่ 5.2 ประเภทและการจัดทำสารสังเขป.....	5-14
เรื่องที่ 5.2.1 ประเภทของสารสังเขป.....	5-15
เรื่องที่ 5.2.2 การจัดทำสารสังเขป.....	5-25
เรื่องที่ 5.2.3 สารสังเขปที่จัดทำโดยมนุษย์และโดยคอมพิวเตอร์.....	5-29
บรรณานุกรม.....	5-34
หน่วยที่ 6 ตัวแทนสารสนเทศ.....	6-1
ตอนที่ 6.1 แนวคิดเกี่ยวกับตัวแทนสารสนเทศ.....	6-4
เรื่องที่ 6.1.1 ความหมาย ความสำคัญ และขอบเขตของตัวแทนสารสนเทศ....	6-5
เรื่องที่ 6.1.2 ประเภทของตัวแทนสารสนเทศ.....	6-15
ตอนที่ 6.2 การสร้างตัวแทนสารสนเทศ.....	6-20
เรื่องที่ 6.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างตัวแทนสารสนเทศ.....	6-21
เรื่องที่ 6.2.2 กระบวนการสร้างตัวแทนสารสนเทศ.....	6-24
เรื่องที่ 6.2.3 การควบคุมจุดเข้าถึงตัวแทนสารสนเทศ.....	6-27
ตอนที่ 6.3 หลักเกณฑ์และมาตรฐานในการสร้างตัวแทนสารสนเทศ.....	6-36
เรื่องที่ 6.3.1 หลักเกณฑ์และมาตรฐานที่ใช้ในการสร้างตัวแทนสารสนเทศ	
แฉะลอก.....	6-37

เรื่องที่ 6.3.2 หลักเกณฑ์และมาตรฐานที่ใช้ในการสร้างตัวแทนสารสนเทศ ดิจิทัล	6-54
บรรณานุกรม	6-69
หน่วยที่ 7 มาตรฐานสำคัญในการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน.....	7-1
ตอนที่ 7.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานในการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน	7-4
เรื่องที่ 7.1.1 ความหมายและความสำคัญของมาตรฐานในการจัดโครงสร้าง สารสนเทศและการค้นคืน.....	7-6
เรื่องที่ 7.1.2 ประเภทของมาตรฐานและหน่วยงานสำคัญด้านมาตรฐาน ในการจัดโครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน.....	7-10
ตอนที่ 7.2 มาตรฐานสำคัญในระบบค้นคืนสารสนเทศ.....	7-19
เรื่องที่ 7.2.1 มาตรฐานสำคัญในการจัดโครงสร้างสารสนเทศ.....	7-20
เรื่องที่ 7.2.2 มาตรฐานสำคัญในการค้นคืนสารสนเทศและการรวบรวม เมตะดาตา.....	7-32
บรรณานุกรม	7-40